

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.411.6.1.2023

Pani
Jolanta Jezierska
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Sieradzu
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 52
98-200 Sieradz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/23/510 Wykonywanie obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Sieradzu ¹ , ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 52, 98-200 Sieradz.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jolanta Jezierska, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sieradzu ² , od 10 września 2020 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych. (akta kontroli str.2-7),
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w celu realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży oraz reagowanie w sytuacji uchylania się od niego. 2. Działania oświatowo – zdrowotne Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w celu realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. 31 grudnia 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych zarówno przed tym okresem jak i po nim, jeżeli miały wpływ na działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Michał Maćkiewicz, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/171/2023 z 5 grudnia 2023 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: PSSE lub Urząd.

² Dalej: PPIS, Dyrektor lub Powiatowy Inspektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2021-2023 zadania z zakresu obowiązkowych szczepień dzieci i młodzieży realizował Oddział Epidemiologii podległy zastępcy Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Sieradzu. W Oddziale zatrudniono pracowników odpowiedzialnych za działania związane z realizacją zadań nadzoru nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych, jednakże obsada etatów była niewystarczająca do rzetelnej realizacji zadań w tym zakresie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sieradzu posiadała dane w zakresie liczby placówek wykonujących obowiązkowe szczepienia ochronne oraz liczby kart uodpornienia dzieci i młodzieży poniżej 20 lat. Dysponowała także danymi w zakresie liczby osób uchylających się od obowiązku szczepienia i przyczynach odmów zaszczepienia.

W PSSE stan zaszczepienia dzieci i młodzieży sprawdzano i analizowano w szczególności w oparciu o sprawozdania przekazywane przez placówki realizujące obowiązkowe szczepienia ochronne oraz podczas kontroli sanitarnych prowadzonych w tych jednostkach. Jednakże – jak ustalono w toku kontroli NIK - od placówek podstawowej opieki zdrowotnej realizujących szczepienia ochronne przyjmowano sprawozdania z niekompletnymi danymi oraz zawierające błędy rachunkowe. PPIS nie wykazała się rzetelnością i starannością w zbieraniu, weryfikowaniu, agregowaniu i przekazywaniu danych pozyskanych z tych placówek. Błędy zawierały też sprawozdania sporządzane przez PSSE i przekazywane do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi⁵.

PPIS analizowała także skutki napływu dzieci i młodzieży z innych krajów, w szczególności z Ukrainy. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z postanowieniami art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej⁶, PPIS przedstawiała radzie powiatu informacje o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu, w których zawarte były m.in. dane o nierealizowaniu obowiązkowych szczepień dzieci i młodzieży.

PPIS przekazywała do placówek wykonujących szczepienia ochronne robocze informacje w zakresie wypełniania sprawozdań.

W celu wyegzekwowania obowiązku zaszczepienia od osób uchylających się PPIS podejmowała czynności edukacyjno-informacyjne i upominające, a następnie w przypadkach uchylania się od obowiązku szczepień, wszczyniała postępowania egzekucyjne. W okresie objętym kontrolą efektem powyższych działań było zaszczepienie 27 dzieci. NIK zauważa jednak, że w 94 na 170 przypadków, PPIS wykazała się bezczynnością, a w pozostałych znaczną przewlekłością przy prowadzeniu postępowań egzekucyjnych dotyczących osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych.

PPIS podejmowała liczne działania oświatowo-zdrowotne ukierunkowane na promocję obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

⁵ Dalej: PWIS lub WSSE.

⁶ Dz. U. z 2024 poz. 416. Dalej: *ustawa o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w celu realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży oraz reagowanie w sytuacji uchylania się od niego.

Opis stanu faktycznego

1.1. W PSSE w latach 2021 – 2023 obowiązywał *Statut Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Sieradzu*⁸, w którym w § 6 ust. 2 pkt 1 określono, że do zakresu jej działań należy m.in. prowadzenie spraw w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska (...).

Zgodnie z obowiązującym w latach 2021 – 2023 Regulaminem Organizacyjnym⁹, zadania PSSE wynikające z monitorowania realizacji obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych (...) oraz prowadzeniem zbiorczej sprawozdawczości z zakresu szczepień ochronnych przypisano¹⁰ do realizacji Oddziału Epidemiologii.

Weryfikacją sprawozdań kwartalnych i rocznych składanych przez jednostki podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) oraz przygotowywaniem i opracowywaniem sprawozdań przekazywanych do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi, kontrolą podmiotów medycznych wykonujących obowiązkowe szczepienia ochronne¹¹, sprawowaniem nadzoru nad sprawami dotyczącymi uchylania się od obowiązku szczepień, w tym przygotowywaniem projektów decyzji administracyjnych i postanowień w okresie objętym kontrolą zajmowała się jedna osoba.

(akta kontroli str. 6-25; 2219-2232)

W latach 2021 -2023 na terenie powiatu sieradzkiego funkcjonowało łącznie 31 placówek udzielających świadczeń w zakresie szczepienia dzieci i młodzieży, z tego 30 jednostek podstawowej opieki zdrowotnej i jeden neonatologiczny oddział szpitalny. W kontrolowanym okresie trzy¹² placówki POZ zaprzestały działalności. Dane te były zgodne z przekazanymi informacjami¹³ od Oddziału Łódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.

PSSE nie dysponowała danymi za lata 2021 – 2023 o liczbie osób, które powinny zostać zaszczepione oraz liczbie osób zaszczepionych, gdyż jak wyjaśniła Dyrektor *opracowane i obowiązujące wzory sprawozdań rocznych zawierają dane w roczniku i wykazują zarówno osoby w pełni zaszczepione jak i będące w trakcie szczepień, ponadto oddzielnie w podziale na schematy szczepień.*

PSSE w latach 2021 – 2023 nie kierowała pisemnych wytycznych do jednostek POZ w zakresie przygotowywania i wypełniania sprawozdań kwartalnych i rocznych (MZ-54) oraz prezentowania danych liczbowych osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych.

Jak wyjaśniła Powiatowy Inspektor *do roku 2019 wytyczne o sposobie wypełniania sprawozdań były przekazywane corocznie, w miesiącu styczniu, na szkoleniu organizowanym dla pracowników podmiotów realizujących szczepienia ochronne*

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Załącznik do zarządzenia Nr 138/2020 Wojewody Łódzkiego z dnia 11 września 2022 r.

⁹ Regulamin Organizacyjny (dalej: RO) stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 5/2020 Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Sieradzu z dnia 15 października 2020 r.

¹⁰ Zgodnie z § 8 ust. 1, pkt. 6 RO.

¹¹ Dalej: OSO.

¹² Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” ul. Kościelna 1, 98-270 Złoczew – zakończył działalność 18 lutego 2021 r.; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Anna Rakowska, ul. Kościelna 21, 98-270 Złoczew – zakończył działalność 14 marca 2022 r.; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICA”, ul. Kościuszki 42, 98- 235 Błaszki – zakończył działalność 28 października 2022 r.

¹³ Dane uzyskane od Łódzkiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Łodzi w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

w tutejszej Stacji. W latach 2021-2022 szkolenie to nie było realizowane z uwagi na obostrzenia związane z panującą wówczas pandemią COVID -19. W tym okresie osoby sporządzające sprawozdania były instruowane telefonicznie lub były umawiane na konsultacje osobiste w Stacji. W roku 2023 osoby sporządzające sprawozdania były instruowane telefonicznie lub były umawiane na konsultacje osobiste w Stacji. (...)Trudności jakie napotykają pracownicy PSSE w realizacji ustawowych zadań w w/w zakresie to: brak programów informatycznych i baz danych do wykonywania ustawowych sprawozdań, brak konkretnych wytycznych postępowania wobec osób uchylających, długa i ograniczona możliwość pozyskiwania danych osobowych, przedłużające się postępowania związane z wnioskami, skargami i odwołaniami rodziców nieszczepiących dzieci. (...)

PSSE w okresie kontrolowanym nie posiadała jednolitych programów informatycznych, które mogłyby być wykorzystywane do przygotowywania sprawozdań kwartalnych oraz rocznych (MZ-54).

Jak wyjaśniła Dyrektor w celu wyliczenia danych i zaraportowania ich do WSSE, PSSE nanosi dane POZ na arkuszach papierowych, które następnie podliczane są ręcznie przy pomocy kalkulatora (...), co stanowi utrudnienia i może być przyczyną popełnienia błędu w wyliczeniach. (...) W przypadku sprawozdań rocznych MZ-54, corocznie jest (...) tworzona w programie MS EXCEL tabela do zliczenia danych liczbowych. Jest to program MZ-54 Roczne sprawozdanie ze szczepień ochronnych za rok ... Część należąca do wypełnienia przez POZ była przekazywana do świadczących drogą elektroniczną. Po otrzymaniu przygotowanych przez POZ wszystkich sprawozdań, były one weryfikowane całościowo pod kątem przebiegu wszystkich szczepień i porównywane z poprzednim MZ-54 oraz ze stanami w rocznikach ze sprawozdania kwartalnego za IV kwartał danego roku. Następnie dane zbiorcze zapisywano w części MZ 54 przeznaczonej do wypełnienia przez PSSE i odsyłane do ŁPWIS.

W okresie kontrolowanym sprawozdania kwartalne i roczne od POZ do PSSE były przekazywane za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub listem za pośrednictwem poczty. Sprawozdania kwartalne POZ były wypełniane ręcznie¹⁴ a roczne (MZ-54) przygotowane zostały w formie elektronicznej.

Poza jednym przypadkiem¹⁵ PSSE otrzymywała sprawozdania roczne i kwartalne od POZ wykonujących szczepienia. W PSSE nie dokonywano weryfikacji sprawozdań składanych przez placówki POZ (patrz dalej sekcja nieprawidłowości).

Jak wyjaśniła Dyrektor, do podmiotu, który zaprzestał przekazywania sprawozdań wysłano pismo¹⁶ wzywające do złożenia sprawozdań, a pracownicy PSSE wielokrotnie próbowali skontaktować się telefonicznie z właścicielką POZ. Placówka nie funkcjonowała, a podejmowane próby były bezskuteczne.

Podmiot ten od dnia 10 czerwca 2021 r.¹⁷ nie wykonywał szczepień, gdyż przerwano łańcuch chłodniczy szczepionek. Od tego czasu PSSE nie wydawała nowych szczepionek.

(akta kontroli str. 26-1699, 2189-2218, 2331-2335)

Sprawozdania PSSE kwartalne i roczne

PSSE w latach 2021 – 2023 sporządziła i przekazała do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łodzi (WSSE) wymagane sprawozdania kwartalne przygotowane na podstawie wzorów określonych w załączniku nr 4 i 5 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie

¹⁴ Za wyjątkiem sprawozdań z 2023 r. podmiotu pn. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "CentROmed" Okulscy- Punkt Szczepień", ul. Krótka 2, 98-235 Błaszki.

¹⁵ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICA”, ul. Kościuszki 42, 98-235 Błaszki – podmiot nie przekazywał sprawozdań kwartalnych od IV kwartału 2021r. i rocznych za 2021 r. i 2022 r. do czasu zamknięcia spółki 28 października 2022 r. PSSE wezwała podmiot do złożenia sprawozdań pismem z dnia 10 stycznia 2022 r.

¹⁶ Pismo z dnia 10 stycznia 2022 r.

¹⁷ Podczas kontroli PSSE w POZ.

obowiązkowych szczepień ochronnych¹⁸ oraz zgodnie z obowiązującym wzorem sprawozdania rocznego MZ-54. Wszystkie sprawozdania zostały przygotowane w formie elektronicznej.

W sprawozdaniach rocznych MZ-54, przekazywanych do WSSE, PSSE wykazywała dane w zakresie liczby kart uodpornień dzieci i młodzieży, które były niezgodne z danymi w tym zakresie przekazywanymi do PSSE przez placówki POZ¹⁹ i tak PSSE w latach 2021 – 2023 sprawozdała do WSSE odpowiednio 22 526, 23 098 i 22 692 osób (patrz dalej sekcja nieprawidłowości).

W sprawozdaniach kwartalnych (zał. 4 do *Rozporządzenia w sprawie OSO*), PSSE ujmowała dane w zakresie liczby kart uodpornień w Dziale I oraz liczby osób uchylających się od OSO w Dziale II. Dane te były niezgodne z danymi przekazanymi przez POZ. (patrz dalej sekcja nieprawidłowości):

- W I kw. 2021 r. wg PSSE liczba kart uodpornienia w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego wyniosła – 33 474, a wg sprawozdań z placówek POZ – 23 598.
- W II kw. 2021 r. odpowiednio: 32 784 i 23 815.
- W III kw. 2021 r. 32 979 i 23 742.
- W IV kw. 2021 r. 33 219 i 23 844.

- W I kw. 2022 r. 32 958 i 23 189.
- W II kw. 2022 r. 31 820 i 23 169.
- W III kw. 2022 r. 30 543 i 23 440.
- W IV kw. 2022 r. 29 466 i 23 700.

- W I kw. 2023 r. 28 704 i 22 848.
- W II kw. 2023 r. 27 663 i 22 985.
- W III kw. 2023 r. 26 910 i 23 275.
- W IV kw. 2023 r. 26 002 i 23 266.

W dziale II załącznika nr 4 do kwartalnych sprawozdań z obowiązkowych szczepień ochronnych w sprawozdaniach zbiorczych przekazywanych przez PSSE do WSSE wykazywane dane nie dotyczyły jedynie okresu sprawozdawczego, a podawane były w sposób narastający (dotyczyły okresów wcześniejszych). I tak:

- W 2021 r. PSSE wykazała odpowiednio: 56, 59, 79 i 89 osób, a ze zgłoszeń pochodzących z danego kwartału od POZ wynikało odpowiednio: 18, 18, 15 i 4.
- W 2022 r. PSSE odpowiednio: 91, 99, 125 i 125, POZ odpowiednio: 22, 15, 8 i 5.
- 2023 r. PSSE odpowiednio: 125, 128, 163 i 173, POZ odpowiednio: 23, 27, 11 i 4.

Dyrektor PSSE wyjaśniła, że dane w Dziale II sprawozdań kwartalnych są podawane narastająco, zgodnie z zaleceniem WSSE.

Sprawozdania kwartalne składane do PSSE przez POZ w latach 2021 – 2023, poza jednym podmiotem²⁰ nie zawierały wykazu osób uchylających się od OSO²¹ (patrz dalej sekcja nieprawidłowości).

Do PSSE w latach 2021 – 2023 z 12²² POZ zgłoszono 170 osób uchylających się od OSO (patrz dalej pkt. 1.2 wystąpienia pokontrolnego), z czego osoby te nie zostały zaszczepione przeciwko następującym chorobom:

¹⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 2172 ze zm. Dalej: Rozporządzenie w sprawie OSO.

¹⁹ Dane podane bez Szpitala Wojewódzkiego w Sieradzu Oddziału Neonatologicznego.

²⁰ Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego – Oddział Neonatologiczny, ul. Armii Krajowej 7, 98-200 Sieradz

²¹ Obowiązek przekazania wykazu osób uchylających się od OSO wskazano w Dziale II załącznika nr 4 do Rozporządzenia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych.

²² Poradnia Medycyny Rodzinnej- Punkt Szczepień, ul. Armii Krajowej 7, 98-200 Sieradz; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Zdrowie"- Punkt Szczepień, ul. Aleja Pokoju 7, 98-200 Sieradz; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Eskulap"-Punkt Szczepień, ul. Ks. Jerzego Popiełuszki 2, 98-200 Sieradz; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnia"-Punkt Szczepień, ul Sieradzka 59, 98-235 Błaszki; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "CentROmed" Okulscy- Punkt Szczepień, ul. Krótka 2, 98-235 Błaszki; Niepubliczny Zakład Opieki

- Błonica: 131, odpowiednio 37, 39 i 55.
- Gruźlica: 36, odpowiednio 8, 6 i 22.
- Inwazyjne zakażenia Haemophilus influenzae typu b: 83, odpowiednio 22, 26 i 35.
- Inwazyjne zakażenia Streptococcus pneumoniae: 83, odpowiednio 23, 24 i 36.
- Krztusiec: 131, odpowiednio 37, 39 i 55.
- Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka): 126, odpowiednio 45, 34 i 47.
- Odra: 127, odpowiednio 45, 34 i 48.
- Ostre nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis): 111, odpowiednio 34, 33 i 44.
- Różyczka: 126, odpowiednio 45, 34 i 47.
- Tęžec: 130, odpowiednio 37, 39 i 54.
- wirusowe zapalenie wątroby typu B: 67, odpowiednio 17, 20 i 30.
- zakażenia powodowane przez rotawirusy: 40, odpowiednio 6, 8 i 26.

Zgłoszenia te były przekazywane na bieżąco przez POZ na wzorze zawiadomienia przygotowanym i stosowanym przez PSSE oraz każdorazowo weryfikowane podczas rozmowy z pracownikiem punktu szczepień, również w zakresie ustalenia informacji o przyczynie odmowy.

PSSE dokonywała analizy i ocen epidemiologicznych w związku z niezrealizowaniem OSO m.in. na podstawie otrzymywanych sprawozdań i ich porównywaniu, opracowywaniu danych zbiorczych, przekazywanych zgłoszeń z POZ o uchyłaniu się od obowiązku wykonania szczepienia oraz bezpośredniego kontaktu przy tych zgłoszeniach, jak również podczas kontroli ww. podmiotów.

Dyrektor PSSE wyjaśniła, że analizy te wykorzystywano do opracowywania corocznych analiz wykonawstwa szczepień ochronnych (udostępniane na stronie internetowej²³ PSSE), planowania częstotliwości kontroli i/lub do przeprowadzania kontroli doraźnych jednostek nadzorowanych.

PPIS przedstawiła²⁴ Radzie Powiatu Sieradzkiego informacje o stanie bezpieczeństwa sanitarnego za rok 2021 i 2022, w których zawarł dane zebrane na podstawie sprawozdań o niezrealizowaniu OSO dzieci i młodzieży oraz przeprowadzonych kontrolach.

PPIS w okresie kontrolowanym ustalała z jakich przyczyn rodzice odmawiali zaszczepienia swoich dzieci m.in. poprzez każdorazową weryfikację przez pracownika danych otrzymanych z jednostki nadzorowanej. Główną metodą zachęcania rodziców do szczepień była korespondencja informująca o szczepieniach i ryzyku jego niewykonania.

Jak wyjaśniła Dyrektor, w celu ustalenia przyczyn odmowy PSSE przeprowadza rozmowy z pracownikami punktów szczepień (zazwyczaj telefonicznie). Wskazała, że rodzice z reguły nie podają przyczyny lekarzowi czy pielęgniarce. Z uwagi na brak takich informacji, przed wysłaniem upomnienia, do każdego z rodziców PSSE wysyła pismo zawierające informacje o brakujących szczepieniach, ryzyku niezaszczepienia dziecka oraz o możliwości zasięgnięcia aktualnych informacji oraz opinii ekspertów dotyczących szczepień ochronnych, dostępnych na stronie internetowej www.szczepienia.pzh.gov.pl.

Zdrowotnej "Medicus" Sieradz-Punkt Szczepień, ul. Jana Pawła II, nr. 12, 98-200 Sieradz- główny oddział; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medyk"- Punkt Szczepień, ul. Przedwiośnie 36/38, 98-290 Warta; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Centrum"-Punkt Szczepień, ul. Koźmińska 9, 98-290 Warta- główny oddział; Gminny Ośrodek Zdrowia " Hipokrates"-Punkt Szczepień, Wróblew 11, 98-285 Wróblew; Centrum Medyczno- Rehabilitacyjne „ ELA-MED.”-Punkt Szczepień, ul. Ogrodowa 17, 98-270 Złoczew; Poradnia Medycyny Rodzinnej Klonowa- Punkt Szczepień, ul. Czajkowska 30 B, 98-273 Klonowa; PRIMAMED s.c. Hanna Świtkowska Barbara Krzywańska, Centrum Medyczne PRIMAMED, ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 27A, 98-200 Sieradz.

²³ <https://www.gov.pl/web/psse-sieradz/ocena-stanu-sanitarnego-powiatu>

²⁴ Ocena stanu Sanitarnego powiatu sieradzkiego w 2021 i 2022 roku przekazana na podstawie art. 12a ust.3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 338 ze zm.) do Rady Powiatu Sieradzkiego pismami z dnia 16 maja 2022 r. i 22 marca 2023 r. Dokumenty zamieszczone na stronie <https://www.gov.pl/web/psse-sieradz/ocena-stanu-sanitarnego-powiatu>

Dane przekazywane przez PSSE w Dziale II sprawozdania kwartalnego dotyczące liczby osób uchylających się od OSO były podawane narastająco i dotyczyły dzieci a nie ich rodziców.

PSSE sprawozdała²⁵ dodatkowo do GIS o liczbie osób uchylających się od OSO za rok 2021 i 2022 odpowiednio (część I)²⁶:

- Liczbę osób uchylających się na początek roku: 99 i 89, z czego²⁷ 86 i 89 jako przyczynę odmowy wskazano wpływ ruchów antyszczepionkowych oraz 13 i 0 - nieznaną przyczynę.
- Liczbę osób uchylających się, które wykonały obowiązek szczepień w trakcie roku: 21 i 14,
- Liczba nowych uchylających się osób: 11 i 172 - wpływ ruchów antyszczepionkowych.
- Liczba osób uchylających się na koniec roku: 89 i 247 - wpływ ruchów antyszczepionkowych.
- Liczba niezaszczepionych dzieci w związku z uchylaniem się od obowiązku szczepień na koniec roku: 89 i 125, z czego 81 i 125 - wpływ ruchów antyszczepionkowych oraz 8 i 0 - nieznaną przyczyną.

W części II²⁸ ww. sprawozdania PSSE za 2021 i 2022 wykazała odpowiednio:

- Liczba upomnień zawierających wezwanie do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej: 39 i 30, z czego²⁹ 39 i 0 - nieznaną przyczyną oraz 0 i 30 - wpływ ruchów antyszczepionkowych.
- Liczba wystawionych tytułów wykonawczych: 15 i 16, z czego 15 i 0 - nieznaną przyczyną oraz 0 i 16 - wpływ ruchów antyszczepionkowych.
- Liczba postępowań dot. zarzutów w sprawie prowadzenia egzekucji administracyjnej: 2 i 9 - wpływ ruchów antyszczepionkowych.

Pozostałe pozycje/kolumny³⁰ w sprawozdaniu wykazano brak takich przypadków.

Jak wyjaśniła Dyrektor PSSE, dane do sprawozdań wewnętrznych GIS o osobach uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych oraz o działaniach podejmowanych przez organy PIS i przyczyny niezaszczepienia były uzgadniane telefonicznie z personelem oraz podczas przeprowadzanych kontroli w POZ. Z obserwacji personelu medycznego wynikało, że są to osoby należące do grupy antyszczepionkowców. Rodzice jednak nie wyrażali zgody na udzielenie informacji z jakiej przyczyny nie podejmują szczepień u dziecka. Dane na temat rodziców dzieci zgłoszonych przez POZ do PSSE, jako osoby uchylające się od szczepień, były pozyskiwane ze zgłoszeń przekazanych przez POZ na druku własnym PSSE.

Na terenie działania PSSE w Sieradzu w Szpitalu Wojewódzkim im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, ul. Armii Krajowej 7, 98-200 Sieradz funkcjonowały: Oddział Neonatologiczny i Oddział Położniczy.

Na terenie działania PSSE w Sieradzu nie zaobserwowano wzrostu liczby przypadków niewykonania szczepień ochronnych związanej ze zwiększonym napływem dzieci i młodzieży z innych krajów, w tym z Ukrainy.

²⁵ Sprawozdania roczne PPIS o osobach uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych oraz o działaniach podejmowanych przez organy PPIS w celu egzekwowania jego wykonania przez osoby uchylające się, wg określonego wzoru. Obowiązek sporządzania sprawozdania został wprowadzony przez Głównego Inspektora Sanitarnego pismem z dnia 11.01.2021 r. nr: EP.SO.732.1.2021, który opracował instrukcję jego wypełniania.

²⁶ Sprawozdanie o osobach uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych w roku (...).

²⁷ Według przyczyn uchylania się od OSO.

²⁸ Sprawozdanie o działaniach podejmowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu egzekwowania jego wykonania przez osoby uchylające się w roku (...).

²⁹ Według przyczyn uchylania się od OSO.

³⁰ Tj.: liczba skarg wierzycieli na przewlekłe prowadzenie postępowania przez organ egzekucyjny; liczba zażaleń wierzycieli na postanowienia organu egzekucyjnego; liczba skarg sądowo – administracyjnych wierzycieli na postanowienie odwoławczego organu egzekucyjnego; liczba postępowań w sprawach o wykroczenia zakończonych wystawieniem mandatu lub wnioskiem do sądu.

Jak wyjaśniła Dyrektor rodzice dzieci i młodzieży z innych krajów w tym z Ukrainy, sami zgłaszają się do POZ i wyrażają chęć zaszczepienia dziecka. Decyzję o zastosowaniu poszczególnych rodzajów szczepień podejmował lekarz POZ. (...) Pracownicy POZ każdy przypadek analizowali indywidualnie i to lekarz decydował o kalendarzu szczepień dziecka. Zadaniem PSSE była pomoc zainteresowanym pracownikom POZ w tym zakresie. Wytyczne dotyczące postępowania w takich sprawach były przekazywane ustnie podczas rozmów telefonicznych oraz przeprowadzanych kontroli przez PSSE.

(akta kontroli str. 26-1699, 1784-1847, 2189-2225, 2333-2341, 2348-2354)

W latach 2021 – 2023 PSSE przeprowadziła łącznie 82 kontrole w jednostkach POZ (odpowiednio 18, 26 i 43), które obejmowały realizację obowiązków związanych ze szczepieniami dzieci i młodzieży³¹, z czego osiem kontroli przeprowadzono w podmiotach POZ, w których prowadzona była równocześnie kontrola NIK³². Kontrole PSSE w tych POZ nie wykazały nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie.

(akta kontroli str. 1848-1980, 2197-2218)

1.2. W latach 2021 – 2023 do PSSE zgłoszono od 12 podmiotów łącznie 170 osób uchylających się od OSO, odpowiednio: 55, 50, 65 (patrz dalej sekcja nieprawidłowości), z czego w przypadku:

- a) 94 osób (55,3%) PSSE nie wysłała pism przypominających³³. Najdłuższy termin bezczynności³⁴ wyniósł 1080 dni³⁵ a średnia czasu wszystkich ww. spraw wyniosła 545 dni.
- b) 27 (15,9%) osób działania podjęte przez PSSE doprowadziły do zaszczepienia, z czego: dziewięć³⁶ wykonało szczepienie bez wezwania, ale po zgłoszeniu przez POZ, 11³⁷ po pierwszym piśmie przypominającym wysłanym przez PSSE, a w sześciu³⁸ po przekazaniu przez PSSE upomnienia. W jednym³⁹ przypadku osoba została zaszczepiona po wydaniu przez WSSE postanowienia o nałożeniu grzywny.
- c) Dziewięciu⁴⁰ osób wystąpiły przeciwskazania medyczne do wykonania OSO.
- d) 15⁴¹ osób wystawiono tytuły wykonawcze po bezskutecznym przekazaniu upomnień, a w 11⁴² z nich WSSE wystawiła postanowienie o nałożeniu grzywny. Średni czas postępowania w tych sprawach wyniósł 514 dni.

³¹ Zgodnie z formularzem do protokołu kontroli (druk wewnętrzny Państwowej Inspekcji Sanitarnej F/EP/09) kontroli poddawano m.in.: obsadę podmiotu kontrolowanego oraz jego kwalifikacje w zakresie szczepień ochronnych, zgłoszenia osób uchylających się od OSO, rejestry dzieci przybyłych i wypisanych z podmiotu kontrolowanego, realizację szczepień według Programu Szczepień Ochronnych, wpisywanie informacji o wykonaniu szczepień (lub o przeciwskazaniu do szczepień) w dokumentacji medycznej oraz karcie uodpornienia i książeczkach szczepień osoby szczepionej, prowadzenie rejestru niepożądanych odczynów poszczepiennych, sporządzanie sprawozdań z realizacji szczepień, rozchód i gospodarka szczepionkami oraz zachowanie warunków łańcucha chłodniczego.

³² Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Eskulap"-Punkt Szczepień, ul. Ks. Jerzego Popiełuszki 2, 98-200 Sieradz oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "CentROmed" Okulscy - Punkt Szczepień", ul. Krótka 2, 98- 235 Błaszki. W każdym z POZ przeprowadzono po 4 kontrole, z czego po jednej w 2021 i 2022 roku (CentROmed – 21 maja 2021 r. i 20 maja 2022 r. oraz Eskulap – 26 maja 2021 r. i 18 maja 2022 r.) oraz po dwie w 2023 r. (CentROmed – 24 marca i 22 września 2023 r. oraz Eskulap – 24 lutego i 25 sierpnia 2023 r.).

³³ Jako pierwszy krok postępowania egzekucyjnego.

³⁴ Liczony do dnia przygotowania zestawienia PSSE, tj. 19 stycznia 2024 r.

³⁵ Poz. 110 z zestawienia.

³⁶ Poz. z zestawienia PSSE: 32, 36, 49 i 79 oraz poz. z zestawienia NZOZ Eskulap: 3, 4, 7, 12 i 14.

³⁷ Poz. z zestawienia PSSE: 4, 5, 16, 28, 38, 51, 105, 118 i 121 oraz poz. z zestawienia NZOZ Eskulap: 2 i 19.

³⁸ Poz. z zestawienia PSSE: 2, 3, 7, 15, 37 i 113.

³⁹ Poz. 1 z zestawienia NZOZ Eskulap.

⁴⁰ Poz. z zestawienia PSSE: 8, 10, 62, 76, 114, 134 i 135 oraz poz. z zestawienia NZOZ Eskulap: 10 i 20. Jako przyczynę medyczną podano m.in. odroczenie przez lekarza, skierowanie do poradni konsultacyjnej, alergii na białko i wstrząs anafilaktyczny.

⁴¹ Poz. z zestawienia PSSE: 9, 33, 35, 41, 67, 84, 85, 86, 95, 104, 108 i 117 oraz poz. z zestawienia NZOZ Eskulap: 1, 5 i 9.

⁴² Poz. z zestawienia PSSE: 9, 41, 67, 84, 95, 104, 108 i 117 oraz poz. z zestawienia NZOZ Eskulap: 1, 5 i 9.

- e) W trakcie postępowania egzekucyjnego pozostawało 26 spraw, z czego w ośmiu⁴³ wystawiono upomnienie (średni czas 304 dni), a w 18⁴⁴ wysłano pismo przypominające (średni czas 253 dni).

Spośród 63⁴⁵ procedowanych spraw, PSSE wystawiła/przekazała do osób uchylających się od OSO: 66⁴⁶ pism przypominających (ze średnim czasem 286 dni), 30 upomnień (ze średnim czasem 393 dni) oraz 15 tytułów wykonawczych (ze średnim czasem 514 dni).

Łączna wysokość nałożonych kar⁴⁷ na wszystkie przypadki osób uchylających się od OSO i zgłoszone do PSSE w latach 2021 – 2023 wyniosła 27 800 zł, z czego: ściągnięto (lub częściowo) 14 600 zł (sześć przypadków⁴⁸), zawieszono postępowanie dla kwoty 5 200 (dwa przypadki⁴⁹) oraz dla kwoty 8 000 zł (trzy przypadki⁵⁰) nadal trwa postępowanie windykacyjne.

Jak wynika z informacji udzielonej przez WSSE w żadnym z ww. przypadków nie nałożono ponownie grzywny, gdyż *ŁWPIS (...) nakłada ponownie grzywny w celu przymuszenia w sytuacji, gdy poprzednia grzywna zostanie w całości zapłacona lub ściągnięta i gdy nadal obowiązek poddania małoletniego OSO nie został wykonany. W pierwszej kolejności ponowna grzywna zostaje nałożona na rodziców dziecka, u którego nie są wykonane żadne zaległe OSO.*

W latach 2021-2023 PPIS w Sieradzu nie otrzymywała informacji z POZ o pustych kartach uodpornień dzieci⁵¹, które zostały przekazane przez szpitale zgodnie z dyspozycją rodziców. Kontrola NIK na podstawie badania⁵² nie wykazała przypadków występowania ww. kart jednakże weryfikacja możliwości ich wystąpienia została przeprowadzona przez PSSE dopiero podczas kontroli i na żądanie kontrolera NIK (patrz dalej sekcja nieprawidłowości).

W okresie kontrolowanym we właściwości PSSE znajdował się Oddział Neonatologiczny Szpitala Wojewódzkiego w Sieradzu, który przekazywał do Stacji informacje na temat szczepień ochronnych w formie sprawozdań określonych w §13 i §14 rozporządzenia w sprawie OSO.

W latach 2021 – 2023 Szpital wykonał szczepienia przeciwko⁵³: gruźlicy łącznie 2384 dzieciom (odpowiednio: 865, 830 i 689); WZW typu B łącznie 2420 dzieciom (odpowiednio: 883, 842 i 695); streptococcus pneumoniae łącznie 3 (odpowiednio 1, 1 i 1); błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, haemophilus typu B łącznie 3 (odpowiednio 1, 1 i 1); rotawirusom łącznie 1 (odpowiednio 0, 1, 0).

⁴³ Poz. z zestawienia PSSE: 6, 34, 60, 61, 62, 83, 96 i 123.

⁴⁴ Poz. z zestawienia PSSE: 11, 12, 58, 59, 64, 74, 75, 88, 89, 91, 92, 116, 120, 122, 130, 131 i 132.

⁴⁵ Ze 170 wszystkich spraw wyłączono: 94 gdzie nie wysłano pierwszego pisma, dziewięć, gdzie osoby zaszczepiły się bez wezwania ale po zgłoszeniu uchylania się do PSSE oraz cztery w których wystąpiły przeciwwskazania medyczne, a PSSE nie wykonywała działań.

⁴⁶ Z czego w trzech przypadkach wysłano pismo dwukrotnie (poz. z zestawienia PSSE: 34, 58 i 89).

⁴⁷ Dane uzyskane od Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Łodzi w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁴⁸ Pozycje z zestawienia PSSE o numerze: 9, 40, 66, 116 oraz z zestawienia NZOZ Eskulap o numerze: 5 i 9.

⁴⁹ Pozycje z zestawienia PSSE o numerze: 84 i 95.

⁵⁰ Pozycje z zestawienia PSSE o numerze: 104 i 108 oraz poz. 1 z zestawienia NZOZ Eskulap.

⁵¹ Za pustą kartę uodpornienia dziecka należy rozumieć takie karty, które zostały przekazane do POZ przez szpitale, zgodnie z dyspozycją rodziców a pozostają puste w związku z tym, że dziecko nigdy nie zgłosiło się do lekarza POZ w tej jednostce. Dodatkowo są to zazwyczaj karty dzieci, które nie zostały zaszczepione w szpitalu i nie zostały też zapisane do żadnego lekarza POZ.

⁵² Analizę przeprowadzono na podstawie przypadków zgłoszeń Oddziału Neonatologii zarówno osób uchylających się od OSO jak i niezaszczepionych z innych przyczyn. Ponadto dane o tych osobach przekazano do szczegółowego zbadania do dwóch kontrolowanych przez NIK POZ do których rodzice zadeklarowali przesłanie kart uodpornień swoich dzieci oraz wystąpiono do czterech POZ w których wystąpiło najwięcej ww. przypadków.

⁵³ Dane uzyskane od Szpitala Wojewódzkiego w Sieradzu Oddziału Neonatologii w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

W Szpitalu nie zaszczepiono łącznie 60 dzieci (odpowiednio: 19, 23 i 18/17), z czego 26 z powodu braku zgody rodzica (odpowiednio: 4, 11 i 11) oraz 34/33 z powodu innych przyczyn⁵⁴ (odpowiednio: 15, 12 i 7/6).

Rodzice, którzy odmówili wykonania OSO u swojego dziecka wskazali placówki opieki zdrowotnej, do których zostały wysłane Karty uodpornienia noworodków, nie zawierające wpisu o szczepieniach.

Jak poinformował Z-ca Dyrektora Szpitala w dniu wypisu noworodka ze szpitala rodzice otrzymują Książeczkę Zdrowia Dziecka, która zawiera Książeczkę Szczepień, gdzie wpisane są szczepienia wykonane w Oddziale Neonatologicznym. Informacje o wykonanych szczepieniach, bądź ich niewykonaniu zawiera też Karta Informacyjna Leczenia Szpitalnego. Oddział Neonatologiczny posiada dane o szczepieniach noworodków, które zawarte są w Wykazie Noworodków i prowadzonej statystyce przez Pielęgniarkę Oddziałową.

Z-ca Dyrektora poinformował również, że rodzice byli informowani przez Szpital o obowiązku wykonania szczepień ochronnych u noworodka przez lekarza. Dodatkowo otrzymywali informację o szczepieniach przeciwko gruźlicy i WZW typu B w formie ulotki⁵⁵.

PSSE podjęła działania zmierzające do weryfikacji przypadków osób uchylających się od OSO (bądź niezaszczepionych z innych przyczyn) zgłoszonych przez Szpital w latach 2021 – 2023 i pozostających pod opieką medyczną w tym POZ, dopiero w trakcie kontroli NIK i po uzyskaniu przez kontrolera informacji⁵⁶ do którego POZ przekazano puste karty uodpornień dzieci (patrz dalej sekcja nieprawidłowości).

Na podstawie informacji z dwóch POZ uzyskanych przez NIK wynika, że w czterech przypadkach⁵⁷ nie zostało przekazane zgłoszenie od uchylania się od OSO, pomimo podejmowanych działań przez podmioty m.in. poprzez wezwania na szczepienie (patrz dalej sekcja nieprawidłowości).

(akta kontroli str. 26-1783, 1981-2090, 2189-2196, 2207-2257, 2263-2347)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2021-2023 w PSSE nie weryfikowano danych przekazywanych przez placówki POZ w zakresie liczby osób uchylających się od szczepień. Dane wykazywane w Dziale II sprawozdań kwartalnych były różne od danych wynikających ze zgłoszeń osób uchylających się od szczepień. Było to nierzetelne działanie pracowników PSEE odpowiedzialnych za zbiorczą sprawozdawczość z zakresu szczepień ochronnych. Mogło to skutkować przyjmowaniem do dalszej agregacji nierzetelnych danych.

Jak wyjaśniła Dyrektor, PSSE sporządzając własne sprawozdania kwartalne, kierowała się wyłącznie zgłoszeniami (druk wewnętrzny) osób uchylających się od szczepień przesyłanych z POZ. Brak lub błędnie wpisane dane w sprawozdaniach kwartalnych złożonych przez niektóre POZ w zakresie ilości osób uchylających się od OSO nie miały wpływu na ostateczne zapisy w sprawozdaniach prowadzonych przez PSSE. Do własnych sprawozdań kwartalnych, pochodzących z Działu II i rocznej oceny stanu sanitarnego powiatu sieradzkiego były brane dane ze zgłoszeń osób uchylających się od szczepień ochronnych przekazywane z POZ w trakcie trwania kwartału.

⁵⁴ M.in. przewiezienie dziecka do innej placówki, wypisanie dziecka przez matkę przez zakończeniem diagnostyki lub innych przyczyn medycznych.

⁵⁵ Źródło: <http://szczepienia.pzh.gov.pl>

⁵⁶ Dane uzyskane od Szpitala Wojewódzkiego w Sieradzu Oddziału Neonatologii w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁵⁷ Dane pozyskane z Oddziału Neonatologii Szpitala Wojewódzkiego w Łodzi o osobach niezaszczepionych po urodzeniu oraz informację udzielone przez POZ w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

Ponadto od żadnej z 12 placówek POZ⁵⁸, które zgłosiły osoby uchylające się od obowiązkowych szczepień ochronnych, pracownicy PSSE nie wyegzekwowali obowiązku dołączenia do sprawozdań kwartalnych⁵⁹, składanych przez te placówki, imiennych wykazów osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Zaniechanie takich obowiązków było działaniem nierzetelnym.

Jak wyjaśniła Dyrektor, PSSE wymagała od podmiotów przesyłania na bieżąco zgłoszeń osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych ze względu na dokładne informacje zawarte w zgłoszeniu z podaniem danych rodziców oraz kwalifikacją/opinią lekarza POZ. W analizowanym okresie pracownicy PSSE telefonicznie informowali personel POZ o sposobie zgłaszania osób uchylających się od obowiązkowych szczepień. Nieścisłości (...) każdorazowo są weryfikowane i wyjaśniane z personelem POZ.

(akta kontroli str. 26-1847, 1981-1982, 2207-2226, 2333-2341, 2347)

2. W latach 2021 – 2023 w PSSE nierzetelnie sporządzano sprawozdania kwartalne i roczne przekazywane do WSSE oraz sprawozdania wewnętrzne przekazywane do GIS.

W sprawozdaniach rocznych (MZ-54) różnice dotyczyły liczby kart uodpornienia dzieci i młodzieży poniżej 20 lat. I tak:

- W 2021 r. PSSE wykazało 22 526 kart uodpornień, a wg sprawozdań MZ 54 z POZ kart tych było 22 187;
- W 2022 r. odpowiednio: 23 098 i 22 170;
- W 2023 r. 22 692 i 21 925.

Także w sprawozdaniach kwartalnych w zakresie liczby kart uodpornień dzieci i młodzieży dane wykazywane przez PSSE były rozbieżne w stosunku do danych w tym zakresie przekazywanych przez placówki POZ. Dotyczyło to danych wykazywanych we wszystkich kwartałach okresu 2021-2023.

Ponadto w zakresie sprawozdań przekazywanych do GIS⁶⁰, PSSE wykazała rozbieżne dane osób uchylających się od szczepień w stosunku do danych wykazanych w sprawozdaniach kwartalnych (dane z IV kwartału wg stanu na 31 grudnia) w następujących latach:

- W 2021 r., PSSE wykazała 11 osób nowych uchylających się od szczepień a według danych z poszczególnych zgłoszeń od placówek POZ - 43 osoby.
- W 2022 r., PSSE wykazała 172 osoby nowe uchylające się od szczepień, a według danych z poszczególnych zgłoszeń od placówek POZ takich osób było 41.

Ponadto PSSE wykazała 247 osób uchylających się na koniec roku 2022, a wg sprawozdania z IV kwartału 2022 r. takich osób było 125.

Jak wyjaśniła Pani Dyrektor do sporządzenia sprawozdania wykorzystany był (...) „Arkusze sprawozdawczy MZ-54”. Przed użyciem jest on zazwyczaj sprawdzany, jednakże być może ze względu na krótki okres na sporządzenie wielu sprawozdań (rocznych, kwartalnych, miesięcznych i tygodniowych) oraz zbieżność kontroli z okresem sprawozdawczym program ten mógł być niewystarczająco sprawdzony. Błędne dane mogą wynikać ze złego zaciągnięcia danych przez ten program. Stwierdzone rozbieżności w danych zawartych w sprawozdaniach rocznych z POZ, a sprawozdaniem opracowanym przez PSSE zostaną ponownie sprawdzone i zweryfikowane (...).

⁵⁸ Pozycje z Wykazu placówek POZ i Szpitali udzielających na terenie PSSE w Sieradzu świadczeń polegających na obowiązkowym szczepieniu dzieci i młodzieży o nr.: 2, 3, 4, 9, 10, 15, 18, 19, 22, 23, 26 i 28.

⁵⁹ Poza sprawozdaniem z IV kwartału 2023 r. oraz wszystkich sprawozdań Oddziału Neonatologicznego Szpitala Wojewódzkiego w Sieradzu.

⁶⁰ Załącznik 1 do pisma EP.SO.732.1.2021 przekazany mailem w dniu 31 stycznia 2022 r. oraz Załącznik 1 do pisma EP.SO.732.1.2022 przekazany mailem w dniu 1 marca 2023 r.

PSSE przygotowywała własne sprawozdania na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach przesłanych przez POZ oraz z własnych sprawozdań z lat poprzednich. Rozbieżności w sprawozdaniach wynikają z faktu umieszczania danych liczbowych z posiadanych danych o „kartach archiwalnych” na terenie powiatu. „Karty archiwalne” to karty osób, u których zakończono w trakcie roku kalendarzowego cykl szczepień. Osoby kończące kalendarz szczepień nie są wykazywane w sprawozdaniu przez POZ, a są jeszcze wykazywane przez PSSE do czasu całkowitego zdjęcia ich ze stanu do 19 roku życia (na koniec roku kalendarzowego). Dane z PSSE do WSSE dotyczące działu II przekazywano wyłącznie na podstawie przesyłanych z POZ zgłoszeń (zgłoszenia rodziców uchylających się od szczepień swojego dziecka) (...) Pracownik PSSE informował placówki podczas rozmów telefonicznych z personelem odpowiedzialnym za przygotowanie sprawozdania oraz w trakcie przeprowadzanych kontroli o konieczności przekazywania prawidłowych, poprawnie wyliczonych danych. Każdorazowo pracownik PSSE był poinformowany, że sprawozdania prowadzone są w sposób prawidłowy (...) Inspekcja Sanitarna nie posiada jednolitych programów, które mogłyby być wykorzystywane do przygotowywania sprawozdań kwartalnych. W celu wyliczenia danych i zaraportowania ich do WSSE, PSSE nanosi dane z POZ na arkuszach papierowych, które następnie podliczane są ręcznie przy pomocy kalkulatora. PPIS po otrzymaniu sprawozdań z POZ, dokonuje ręcznych wyliczeń co stanowi utrudnienia i może być przyczyną popełnienia błędów w wyliczeniach.

Dyrektor PSSE wyjaśniła, że sprawozdania roczne o osobach uchylających się od OSO, były sporządzane na podstawie przesyłanych zgłoszeń osób uchylających się od szczepień z POZ i liczbowo przeliczane przez pracownika PSSE. Były one sporządzane w okresach dużej absencji pracowników i wzmożonej pracy personelu w czasie pandemii koronawirusa. Rozbieżności w danych liczbowych mogą wynikać z błędnej interpretacji danych z uwagi na duży stres i przemęczenie pracownika. Zgłoszenia zawierały dane rodziców i na tej podstawie PSSE znało ich liczbę. Przyczyny niezaszczepienia były uzgadniane telefonicznie z personelem oraz podczas przeprowadzanych kontroli w POZ po ich wznowieniu. Z obserwacji personelu medycznego wynikało, że są to osoby należące prawdopodobnie do grupy antyszczepionkowców. Rodzice tych dzieci nie wyrażali zgody na podanie przyczyny odmowy zaszczepienia.

(akta kontroli str. 26-1847, 2207-2226, 2259-2262, 2333-2347)

3. W PSSE przewlekłe prowadzono działania zmierzające do wyegzekwowania obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży.

Ze 170⁶¹ zgłoszonych przypadków w 94⁶² nie wysłano pism przypominających⁶³. Najdłuższy termin bezczynności⁶⁴ wyniósł 1080 dni⁶⁵. Średni czas procedowania wszystkich ww. spraw wyniósł 545 dni. Liczba spraw prowadzonych powyżej ww. średniego czasu wyniosła 48⁶⁶.

⁶¹ Zestawienia osób uchylających się od OSO zgłoszonych do PSSE w Sieradzu oraz NZOZ ESKULAP z dnia 19 stycznia 2024 r.

⁶² Pozycje z zestawienia PSSE o numerze: 1, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 78, 80, 81, 82, 87, 90, 93, 94, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 114, 119, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 133, 134, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144 i 145 oraz z zestawienia dzieci z NZOZ Eskulap o numerze: 6, 8, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25.

⁶³ Jako pierwszy krok postępowania egzekucyjnego.

⁶⁴ Liczony do dnia przygotowania zestawień PSSE, tj. 19 stycznia 2024 r.

⁶⁵ Poz. 110 z zestawienia.

⁶⁶ Pozycje z zestawienia PSSE o numerze: 1-951 dni; 14-1053 dni; 17-983 dni; 18-983 dni; 19-983; 20-983 dni; 21-998 dni; 22-1011 dni; 23-864 dni; 24-879 dni; 25-885 dni; 26-885 dni; 27-885 dni; 29-920 dni; 30-921 dni; 31-801 dni; 39-675 dni; 40-668 dni; 42-668 dni; 43-668 dni; 44-570; 45-654 dni; 46-654 dni; 47-892 dni; 50-556 dni; 87-1073 dni; 100-1008 dni; 101-1038; 102-1008 dni; 103-822 dni; 106-568 dni; 107-560 dni; 110-1080 dni; 111-844 dni; 112-816 dni; 114-968 dni; 119-886 dni; 124-613 dni; 125-592 dni; 134-847 dni. Pozycje z zestawienia NZOZ Eskulap o numerze: 6-998 dni; 8-934 dni, 11-885 dni; 13-668 dni; 15-668 dni; 16-668 dni; 17-668 dni; 18-654 dni.

W poddanych analizie przypadkach⁶⁷ średni czas procedowania ośmiu spraw⁶⁸, w których w okresie objętym kontrolą wystawiono upomnienia wyniósł 304 dni, a w 18⁶⁹ postępowaniach, w których wysłano pismo przypominające 253 dni. W przypadku 15⁷⁰ osób, wobec których wystawiono tytuły wykonawcze średni czas procedowania wyniósł 514 dni.

Dyrektor PSSE wyjaśniła, że beczynność i przewlekłość prowadzonych postępowań wynikała ze złej sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu sieradzkiego związanej z dużą ilością zachorowań na Covid-19 oraz wzrost liczby osób podejmujących decyzję o nieszczepieniu dzieci związaną z ruchem antyszczepionkowców. (...) W połowie 2022 roku (okres wakacji letnich), kiedy sytuacja epidemiologiczna zachorowań uległa niewielkiej poprawie, pracownikowi został zlecony powrót do kontynuacji zadań z osobami uchylającymi się od szczepień ochronnych oraz nakazano odebranie zaległego urlopu. Pracownik odpowiedzialny w pierwszej kolejności podejmował sprawy rozpoczęte przed czasem pandemii, a potem zgłoszenia z okresu pandemii. Każdorazowo oceniając kolejność podejmowania spraw kierowano się wiekiem dziecka oraz brakiem dawek szczepień zgodnie ze schematem. W każdym zgłoszonym przypadku braku szczepień dzieci/młodzieży, podejmowano decyzję oceniając indywidualne ryzyko związane z możliwością zachorowania na chorobę zakaźną. Jako pierwsze były rozpatrywane zgłoszenia małych dzieci, którym podano najmniej dawek szczepionek. Natomiast młodzież posiadała już pełne uodpornienie przeciwko różnym chorobom więc było mniejsze ryzyko zachorowania. W analizowanych przypadkach, wiele dotyczy młodzieży (dotyczy ostatnich dawek szczepień), która wyjeżdżała z kraju o czym rodzina informowała telefonicznie POZ, a pracownik OE dowiadywał się o tym podczas kontroli, że osoba jest niedostępna (...). Lata 2021 – 2023 to lata, w których praca Inspekcji Sanitarnej była ukierunkowana na zabezpieczenie ludności powiatu sieradzkiego na zachorowania na Covid-19, co było zadaniem priorytetowym w tym okresie. Stwierdzone podczas kontroli NIK nieścisłości z tego okresu wynikały głównie z faktu, że zarówno osoba wykonująca nadzór nad szczepieniami oraz kierownik Oddziału Epidemiologii, podobnie jak wszyscy pozostali pracownicy nadzoru PSSE w Sieradzu wykonywała również dodatkowe prace związane z pandemią (...). W związku z sytuacją epidemiologiczną odnotowano również zwiększoną liczbę absencji (...). W tym czasie zatrudnienie nowych pracowników nie było możliwe ze względu na sytuację finansową Stacji oraz z braku możliwości ich przeszkolenia. Nie można mówić o beczynności organu w przypadku, kiedy wszystkie zgłoszenia w tym okresie były poddawane analizie i oceniane było ryzyko niepodjęcia działań administracyjnych w tym zakresie. (...) Rozdziałem zadań w Oddziale Epidemiologii zajmuje się Kierownik Oddziału. Do czasu epidemii zadania związane z nadzorem nad OSO wykonywała jedna osoba i była to wystarczająca liczba osób. PSSE w Sieradzu nie zgłaszała do WSSE w Łodzi informacji o przydzieleniu dodatkowego etatu do wykonywania zadań związanych z nadzorem nad obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi. Zaległości związane z OSO związane z okresem pandemii próbowano rozwiązać we własnych zasobach kadrowych poprzez skierowania oddelegowanie pracownika z innej komórki organizacyjnej do wykonywania czynności w w/w zakresie. Przy obecnym budżecie nie jest możliwe zatrudnienie dodatkowych pracowników. Nie posiadamy odpowiedniego zabezpieczenia finansowego. Po analizie dokumentacji związanej z działalnością Oddziału Epidemiologii oraz ilością nałożonych zadań zostaną podjęte odpowiednie kroki, które zapewnią rzetelne i sprawne działanie w zakresie OSO. Już od

⁶⁷ Szczegółowym badaniem objęto osiem postępowań z 30 w których wystawiono upomnienia oraz 18 z 66 w których wysłano pismo przypominające.

⁶⁸ Poz. z zestawienia PSSE: 6, 34, 60, 61, 62, 83, 96 i 123.

⁶⁹ Poz. z zestawienia PSSE: 11, 12, 58, 59, 64, 74, 75, 88, 89, 91, 92, 116, 120, 122, 130, 131 i 132.

⁷⁰ Poz. z zestawienia PSSE: 9, 33, 35, 41, 67, 84, 85, 86, 95, 104, 108 i 117 oraz poz. z zestawienia NZOZ Eskulap: 1, 5 i 9.

października 2023 roku na jeden dzień w tygodniu a od 01 lutego 2024r. na cały etat do pracy przy OSO do został oddelegowany dodatkowy pracownik.

(akta kontroli str. 26-385, 578-696, 859-917, 1014-1123, 1220-1332, 1427-1480, 1527-1583, 1983-2090, 2227-2257, 2337-2346)

4. PPIS nie sprawowała nadzoru nad przypadkami dotyczącymi braku szczepień ochronnych niemowląt urodzonych w Szpitalu Wojewódzkim w Sieradzu. Przeprowadzona przez PPIS dopiero w toku kontroli NIK⁷¹ analiza ww. przypadków wykazała, że z 60 dzieci zgłoszonych w latach 2021 – 2023 przez Szpital jako niezaszczepione, w przypadku czworga dzieci⁷² placówki POZ nie zgłosiły do PSSE informacji o uchylaniu się od obowiązku szczepienia.

Jak wyjaśniła Dyrektor w PSSE nie praktykowało się wcześniej działań związanych z pozyskiwaniem informacji z Oddziału Neonatologii o dane gdzie zostały przekazane karty uodpornień zgłoszonych dzieci niezaszczepionych. Dotychczas karty szczepień z oddziału neonatologii, przekazywane były bezpośrednio na adres POZ wskazany przez rodziców dziecka. Nie podejmowane są działania egzekucyjne na etapie oddziału z uwagi na fakt, iż część z tych dzieci nie zostaje zaszczepiona ze względu na przewiezienie do innych szpitali z uwagi na stan zdrowia dziecka, ale również na fakt, że lekarz pracujący w oddziale nie posiada pewności, że rodzice dziecka, które uznał za niezaszczepione, po wypisie ze szpitala nie podejmą decyzji o zaszczepieniu dziecka w placówce POZ. Placówka POZ, która otrzymała kartę szczepień wzywa rodziców do zaszczepienia dziecka, a w przypadku braku reakcji z ich strony zgłasza do właściwej terenowo PSSE przypadek osoby uchylającej się od szczepień. Po otrzymaniu zgłoszenia następują działania PPIS. (...) Podczas przeprowadzanych kontroli w POZ, pracownik informuje o jak najszybszym zgłaszaniu osób uchylających się od szczepień. Nowo urodzone dziecko zgłoszone do lekarza rodzinnego z oddziału neonatologii po zadeklarowaniu się do placówki jest monitorowane pod względem stanu zaszczepienia. Jednak to lekarz ostatecznie decyduje o terminie przekazania do PSSE zgłoszenia osoby uchylającej się od OSO.

(akta kontroli str. 26-85, 1700-1783, 2227-2257, 2263-2279, 2296-2330, 2337-2347)

OCENA CZĄSTKOWA

Powiatowy Inspektor wyznaczył Oddział do realizacji zadań związanych z działaniami epidemiologicznymi i zatrudnił w nim pracowników odpowiedzialnych za działania związane z realizacją zadań związanych z nadzorem nad obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, jednakże obsada etatów do realizacji zadań z tym związanych była niewystarczająca w zakresie weryfikacji sprawozdań kwartalnych i rocznych przekazywanych przez POZ oraz nadzoru nad wykonywaniem tych zadań.

W latach 2021-2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny miała wiedzę o placówkach udzielających na terenie powiatu sieradzkiego świadczeń polegających na szczepieniu dzieci i młodzieży. Posiadała wiedzę na temat liczby kart uodpornienia dzieci i młodzieży poniżej 20 lat, będących zarejestrowanych w podległych placówkach POZ jak również o liczbie osób uchylających się od OSO i przyczynach odmów zaszczepienia. Kierowała do placówek POZ robocze informacje o sposobie wypełniania sprawozdań, lecz nie wykazała się rzetelnością i starannością w zbieraniu, weryfikowaniu, agregowaniu i przekazywaniu danych pozyskanych z POZ, o czym świadczyło: przyjmowanie sprawozdań z niekompletnymi danymi oraz błędami w sprawozdaniach zarówno otrzymywanych od placówek POZ jak i sporządzanych przez PSSE i przekazywanych dalej do WSSE. PPIS wykorzystywała wyniki analiz do zachęcania rodziców i analizowała skutki napływu dzieci i młodzieży z innych krajów, w szczególności z Ukrainy. W celu

⁷¹ Dane uzyskane przez kontrolera NIK od Szpitala Wojewódzkiego Oddział Neonatologii w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁷² Poz. 3 i 11 z 2022 r. oraz poz. 1 i 3 z 2023 r. – zestawienie PSSE „Dane z oddziału Neonatologicznego – szczepienia ochronne niewykonane z powodu braku zgody rodzica/opiekuna”.

wyegzekwowania obowiązku zaszczepienia od osób uchylających się podejmowano czynności edukacyjno-informacyjne i upominające, a następnie wszczynano postępowania egzekucyjne, które w 27 przypadkach przyniosły efekt w postaci zaszczepienia dzieci. Jednakże w 94 na 170 złożonych przypadków, PPIS wykazała się beczynnością, a w pozostałych znaczną przewlekłością przy prowadzeniu postępowań egzekucyjnych.

OBSZAR

2. Działania oświatowo – zdrowotne Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w celu realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży.

Opis stanu faktycznego

2.1. Powiatowy Inspektor w okresie kontrolowanym inicjował/organizował, koordynował i nadzorował działalność oświatowo-zdrowotną dotyczącą obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych m.in. poprzez:

- promowanie Europejskiego Tygodnia Szczepień, który odbywał się w kwietniu każdego roku oraz rozpowszechnianie materiałów promocyjnych wśród społeczności lokalnej,
- uczestnictwo w kwietniu 2021 r. w akcji informacyjnej skierowanej do największych zakładów pracy w powiecie sieradzkim, placówek oświatowych i podmiotów leczniczych dotyczących promocji szczepień wraz z przesłaniem linków z postami z kampanii promocyjnej,
- przekazanie w 2021 r. prezentacji multimedialnej pt. „Czego nie wiesz o szczepionkach (i nie tylko) przeciw koronawirusowi” do wszystkich szkół ponadpodstawowych celem przeprowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie jak ważne są szczepienia,
- w 2022 r. w związku z „Tygodniem dla profilaktyki chorób zakaźnych” przekazanie⁷³ do wszystkich dyrektorów szkół podstawowych pakietów materiałów informacyjnych w związku z akcją „Bezpieczny powrót uczniów do szkół”,
- przeprowadzenie we wrześniu 2022 r. zajęć edukacyjnych dot. szczepień ochronnych dla dzieci i młodzieży polskiej i ukraińskiej w Szkole Podstawowej nr 1 w Sieradzu,
- przekazanie pisma⁷⁴ do podmiotów leczniczych oraz szkół, w którym zachęcano do podejmowania działań w zakresie znaczenia równego i powszechnego dostępu do szczepionek,
- dystrybucję w 2022 r.⁷⁵ do starostwa, urzędów miast i gmin oraz podmiotów leczniczych ulotek (w języku polskim i ukraińskim) z prośbą o ich dalszą dystrybucję,
- utworzenie w kwietniu 2023 r. w PSSE punktu edukacyjnego w którym m.in. informowano o możliwości pozyskania informacji z internetu, wskazując odpowiednią stronę⁷⁶,
- zorganizowanie i prowadzenie w kwietniu 2023 r. zajęć edukacyjnych dla uczniów klas IV-VIII.
- przekazanie w 2023 r. pisma⁷⁷ z materiałami oświatowymi (w języku polskim i ukraińskim) do dyrekcji przedszkoli i szkół, POZ, Starostwa Powiatowego w Sieradzu i urzędów miast i gmin oraz koordynatorów miejsc zorganizowanego pobytu zbiorowego uchodźców z Ukrainy (MOPS'y i DPS'y)

⁷³ Pismo z 2 września 2022 r. znak: PPIS.HDM.9011.10.2022.

⁷⁴ Pismo z 25 kwietnia 2022 r. znak: PPIS.Oś.966.8.2022.

⁷⁵ Pismo z 13 czerwca 2022 r. znak: PPIS.Oś.966.16.2022 oraz PPIS.Oś.966.17.2022.

⁷⁶ www.szczepienia.info.pl oraz www.zaszczepsiewiedza.pl

⁷⁷ Pismo z 18 i 24 kwietnia 2023 r. znak: PPIS.OŚ.966.11.2023.

- w 2023 r. skierowano⁷⁸ do przyszłych rodziców list intencyjny „Droga Mamo, Drogi Tato” w celu podkreślenia istoty znaczenia szczepień ochronnych, szczególnie niemowlaków.

Ponadto na stronie internetowej i na Facebooku PSSE zamieszczała treści dotyczące kampanii Komisji Europejskiej na rzecz szczepień „United in Protection” oraz Europejskiego Tygodnia Szczepień, przekazała w kwietniu 2023 r. zaproszenia do wszystkich POZ i władz Szpitala Wojewódzkiego w Sieradzu na konferencję zorganizowaną przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH-PiB pt. „Szczepienia ochronne szansą na lepszą jakość życia”.

PSSE w okresie lat 2021 – 2023 nie oceniała działalności oświatowo-zdrowotnej dotyczącej szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży, prowadzonej m.in. przez środki masowego przekazu, podmioty lecznicze oraz inne podmioty, instytucje i organizacje, gdyż - jak wyjaśniła Dyrektor - pracownicy PSSE nie byli proszeni o pomoc w prowadzeniu takich działań przez ww. placówki.

(akta kontroli str. 2233-2257, 2091-2188)

2.2. Powiatowy Inspektor w okresie kontrolowanym nie opracowała własnych programów i planów działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej uwzględniających problematykę obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży oraz nie otrzymywał takich do realizacji od jednostek nadrzędnych (WSSE i GIS).

Powiatowy Inspektor wyjaśniła, że w latach 2021-2022 działania w zakresie Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej dla powiatu sieradzkiego były ujęte w zasadniczych zamierzeniach, a w roku 2023 w planach zasadniczych zadań, które zostały opracowane na podstawie wytycznych WSSE w Łodzi i GIS do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wytyczne te nie zawierały opracowania własnych programów i planów. (...)

Wskazała ponadto, że w kontrolowanym okresie (2021-2023) PSSE w Sieradzu nie otrzymała żadnych środków finansowych na przygotowanie i realizację programu i planów dotyczących obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży. (...) Każdego roku włącza się w promowanie szczepień nie tylko w Europejskim Tygodniu Szczepień ale także w inne kampanie informacyjno – promocyjne. (...) Ponadto w związku z faktem, że w trakcie i po występującej w Polsce pandemii, zaobserwowano wzrost liczby rodziców uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych ich dzieci, ŁPWIS w październiku 2023 r. zainicjował przeprowadzenie badań ankietowych dotyczących tego problemu. PSSE w Sieradzu przyłączyło się do badań i na terenie powiatu sieradzkiego anonimową ankietą objęto rodziców dzieci w trzech rodzajach placówek tj. przedszkole miejskie, gminne i żłobek (po 20 ankiet w każdej placówce). Celem badania było zebranie informacji dotyczących stanu wiedzy, przekonań, doświadczeń rodziców oraz ich stosunku do programu szczepień ochronnych dzieci. Przeprowadzone ankiety zostały naniesione pod wskazanym linkiem <https://forms.office.com/e/QHc1M9bxdz>. Ewaluacja ankiet będzie podsumowana w terminie późniejszym. (...)

(akta kontroli str. 2197-2206, 2233-2257)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania PSSE w kontrolowanym obszarze. PPIS podejmowała w okresie kontrolowanym szeroko zakrojoną działalność oświatowo - zdrowotną ukierunkowaną na promocję obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży. Działania te w głównej mierze opierały się na ogólnopolskich akcjach informacyjno – promocyjnych takich jak Europejski Tydzień Szczepień, Tydzień dla profilaktyki chorób zakaźnych lub Bezpieczny powrót

⁷⁸ Pismo z 21 lutego 2023 r. znak: PPIS.Os.966.11.2.2023. Pismo wraz z listem intencyjnym przekazano do placówek POZ i Szpitala Wojewódzkiego w Sieradzu.

dzieci do szkół oraz na propagowaniu idei powszechnych szczepień ochronnych na terenie powiatu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

1. NIK zauważa, że beczynność i przewlekłość w realizacji postępowań egzekucyjnych oraz nierzetelna weryfikacja i przygotowanie sprawozdań miały bezpośredni związek z nieadekwatną liczbą osób/etatów wyznaczonych do realizacji obowiązków w zakresie szczepień ochronnych. Zadania związane z weryfikacją sprawozdań kwartalnych i rocznych składanych przez placówki POZ oraz przygotowywaniem materiałów i opracowywaniem sprawozdań PSSE, kontrolą podmiotów medycznych wykonujących szczepienia, przygotowywaniem i prowadzeniem postępowań egzekucyjnych wobec osób uchylających się od OSO, w okresie objętym kontrolą, wykonywała głównie jedna osoba.

Uwzględniając wyjaśnienia PPIS, że stwierdzone przez NIK nieprawidłowości dotyczące okresu pandemii wynikały z zaangażowania pracowników PSSE w walkę z koronawirusem oraz przyjmując zapewnienia, że od połowy 2022 roku wzmożono nadzór nad obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, NIK zauważa jednak, iż wobec zaobserwowanego przez PPIS wzrostu liczby osób podejmujących decyzję o nieszczepieniu dzieci związanego z ruchem antyszczepionkowym, niezbędne jest podjęcie przez PPIS stosownych działań mających na celu wzmocnienie organizacyjne Oddziału Epidemiologii PSSE, odpowiedzialnego za realizację zadań związanych z obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi dzieci i młodzieży.

2. Odnosząc się do stwierdzonych rozbieżności danych w sprawozdaniach składanych przez PSSE w stosunku do danych wykazywanych przez placówki POZ oraz sposobu prezentowania w tych sprawozdaniach liczby osób uchylających się od szczepień, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na potrzebę opracowania i wdrożenia wytycznych w zakresie przygotowywania i wypełniania sprawozdań kwartalnych i rocznych oraz prezentowania danych liczbowych o osobach uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych oraz monitorowania ich stosowania przez placówki POZ.

Wnioski

1. Zobowiązać pracowników do rzetelnej weryfikacji przekazywanych przez placówki POZ sprawozdań z obowiązkowych szczepień ochronnych.
2. Wyegzekwować od pracowników dochowanie szczególnej staranności i rzetelności przy sporządzaniu sprawozdań składanych przez PSSE do WSSE w Łodzi.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 3 kwietnia 2024 r.

Kontroler
Michał Maćkiewicz
Doradca ekonomiczny

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

/podpisano elektronicznie/